

Information om FINNSAM

Plusgironr Sverige 646 27 77-1
Bankkontonr Norge 0533.3489440
Medlemsavgift 2006 55 SEK/NOK

Kassör och adresslista:

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO
Tel: (0)19-12 08 84 <tor.eriksson@telia.com>

Skogsfinnska bibliografin:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@hotmail.com>

Forskarkatalog:

Christina Norlander. Tel. (0)240-754 25 <christina.norlander@telia.com>

Redaktör för FINNSAM-info:

Elisabeth Thorsell, Hästskovägen 45, SE-17739 JÄRFÄLLA
Tel. (0)8-580 188 97. <elisabeth@etgenealogy.se>

Ledningsgrupp 2006

Mellannorrland (s-k) Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
Tel: (0)23-228 64 <maud.wedin@telia.com>
(suppl) Gränt Wallin, Nyland <grant.vallin@spray.se>

Gävle-Dala/Orsa Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA
Tel: (0)271-101 68 <finnskogsmuseet@swipnet.se>
(suppl) Barbro Sindler, Falun <bsi@telia.com>

Bergslagen Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
Tel: (0)240-169 60 <loherou@hotmail.com>
(suppl) Christina Norlander, Smedjebacken <christina.norlander@telia.com>

Tiveden Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
Tel: (0)584-202 86 <lena.gribing@telia.com>
(tf suppl) Jan-Erik Björk <jan.erik.bjork@gotene.mail.telia.com>

Värmland Inga-Greta Lindblom, Vitsand 337, SE-685 94 TORSBY
Tel: (0)560-302 84 <inga-greta.lindblom@torsby.se>
(suppl) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@hem.utfors.se>

Norge södra Finnskogen Birger Nesholen, Gruetunet Museum, NO-2260 KIRKENÆR
Tel: 629-473 15 <gruetune@east.no>
(suppl) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jmyhrvol@online.no>

Norge norra Finnskogen Rolf Rønning, Skaugbergetv. 54, NO-2433 HERADSBYGD
Tel: 624-165 67 <rolfro@frisurf.no>
(suppl) Mary G. Tangen, Tørberget <marygtangen@hotmail.com>

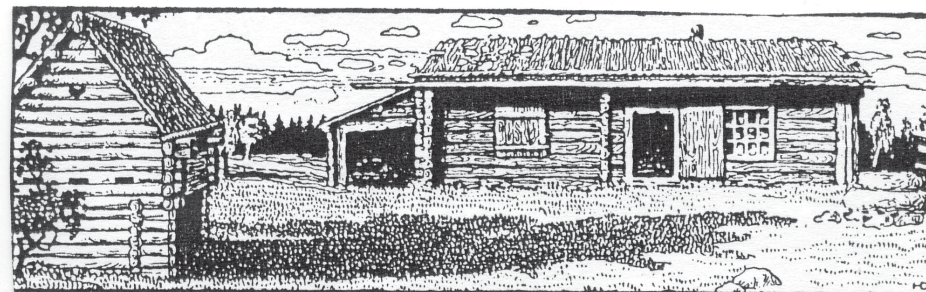
Landsnummer: Sverige +46 Norge +47

FINNSAM-Info 2006/1

FINNSAM INFORMATION

Årgång 12 Nr 1 – Mars 2006

Vårkonferens! Smaka på ordet, och tänk framåt, till en skir skogsbacke med vitsippor, kaffekorg och trevliga kamrater.

*Ha en bra vår!
Redaktören*

Nästa FINNSAM-info kommer i juni. Manusstopp 20 maj

Innehåll i detta nummer, bland annat:

- Rapport från Vinterkonferens i Smedjebacken
- Ekonomisk rapport för 2005
- Finnskogsriket – vad är det?
- Ny rökstugebok
- Inbjudan till vårkonferens i Gästrikland 12–14 maj

FINNSAM:s vinterkonferens i Smedjebacken

Av Tor Eriksson, Örebro

Lördagen den 28 januari

I *Bystugan* vid *Norrbärke Hembygdsgård*, samlades ett tjugotal entusiaster under temat *hantverk*. För första gången anordnade Finnsam en helg för personer som ville lära sig mer om detta ämne och kanske även pröva på något hantverk. *Christina Norlander*, som ansvarade för konferensen, hälsade oss välkomna till *Smedjebacken*. Smidiesbacken eller Smedbacken var förvaringsplats för smidesjärn och träkol i väntan på vidare transport. Norrbärke Hembygdsförening har helt nyligen köpt huset, där vi skulle hålla till. Tidigare har byggnaden ägts av bl.a. missionsförsamlingen.

Utifrån boken "Arbete och redskap", som är en lärobok i etnologi, berättade Christina sedan lite om vardagslivet förr. Kvinnorna gjorde i princip allt. Jordbruket kombinerades med hantverk och slöjd. Dagen styckades förr sönder av måltider och kvinnornas hushållsarbete var tungt. Konferensdeltagarna fann under de här två dagarna många frågor att diskutera och tiden för dessa diskussioner var för en gång skull ordentligt tilltagen. Ett förhållande som framkom var att arbetet förr var en livsstil, vilket det ju inte är idag.

Marianne Silfverin dukade så ett bord med näverprodukter. Eftersom näver består av flera lager är det särskilt bra att fläta med. Man skalar bort den vita sidan av nävern först innan man flätar. Marianne som har haft kurser i näverflätning visade oss sedan hur man flätar nävern. Den kan användas till mjölkflaskor, skor, ryggsäckar och många andra föremål.

Lena Gribing hade lastat sin bil full med bl.a. lin- och ullartiklar. Hon berättade att lin och ull är utomordentliga material att använda. De är behagliga för kroppen vare sig det är varmt eller kallt i luften. Lin bevaras länge ovan mark och blir vackrare med tiden. Emellertid bevaras lin dåligt under jorden. Ull bevaras bättre under marken, men är utsatt för ohyra ovanför marken. Man kan ha ull direkt på kroppen. Det är en missuppfattning att ull kliar. Det gör den bara till en början. Man vänjer sig om ullen är av mjuk och fin kvalitet. Ullfibern masserar och våt ull utvecklar värme. Lena visade oss bl.a. ett gammalt handgjort linnelakan och en kappa av ull, som hon har gjort själv.

Vi fick också se en mössa som har nålbundits med en bennål. Intresserade deltagare fick prova kardning och tovning av ull eller kardning och spinning på slända. Under tiden som Lena förevisade sitt lin- och ullhantverk pågick smide i hembygdsgårdens smedja. Några personer passade på att prova den aktiviteten. Några deltagare hjälpte till med beredningen av motti och fläsk på värmländskt vis, och vi lät oss väl smaka. En stillsam kväll med lite tovning, en promenad och kortskrivning på vandrarhemmet avslutade så min dag.

Söndagen den 14 maj

08.00 Frukost
09.00 FINNSAM:s vårmöte i Kyrkstugan
10.00 Kaffe
10.30 Föredrag om fynden från utgrävningarna i finnbyn Grannäs, Alfta
12.00 Lunch
13.00 Pågående forskningsprojekt i Gästrikland
15.00 Avslutningskaffe

Kostnad för

Hela konferensen inkl mat och logi ca 850:-/pers i flerbäddsrum.
Hela konferensen inkl mat, men utan logi ca 600:-/pers
Två dagar inkl mat och logi ca 600:-/pers i flerbäddsrum.
Två dagar inkl mat, men utan logi ca 450:-/pers

Anmälan snarast, dock senast 25 april till antingen:

Maths Östberg
e-post: finnskogsmuseet@swipnet.se
Västra Ösavägen 40
822 91 ALFTA

Kjell Nordqvist
Tel: 0290-62345, 070-2292256

Använd bifogade anmälningsblankett, ring eller skicka e-post!

www.fennia.nu

Fennia er et forum for forskere med fokus på genealogi og nærliggende vitenskaper, og tar sikte på å klarlegge og analysere den skogfinske migrasjonen i Sverige og Norge på 1500-, 1600-, 1700-, og 1800-tallet.

Her publiseres materiale for at det skal bli lett tilgjengelig og øke muligheten for å nå et bredere publikum. Siden kan forhåpentligvis bidra til å styrke debatten rundt skogfinsk migrasjon og genealogi i en videre forstand.

www.fennia.nu

Välkomna till FINNSAM-konferens i Gästrikland 12-14 maj 2006

Vårens FINNSAM-konferens går av stapeln i Gästrikland, som var ett av skogsfinnarnas viktigaste uppmarschområden och hit kom de första skogsfinnarna redan på 1590-talet. Många skogsfinska släkter slog sig först ner här och tog upp nybyggen, främst i Järbo, Ovansjö och Ockelbo socknar. Härifrån flyttade sedan många skogsfinnar mot Bergslagen, Värmland, Norge, Orsa Finnmark, Hälsingland och även norrut mot Medelpad och Ångermanland. Bland konferensens höjdpunkter blir därför att besöka några finnbyar som beboddes av bland annat slakten Laininen, Pasainen, Liitiäinen och Oiainen, som vi också får höra historier om. Vidare får vi se gästrikrior och en runstav.

Preliminärt program

Vi kommer att bo på Halvarsgården, Järbo Turistboende. Föreläsningar och huvuddelen av måltiderna blir i Kyrkstugan, vid kyrkan.

Fredagen den 12 maj

- 11.30 Samling vid Halvarsbacken, Järbo Turistboende för inkvartering
- 12.00 Lunch i Kyrkstugan
- 13.00 Studiebesök med egna bilar till Lenåsen, Kungsbergets topp, Finnäs och Nordanå. Fika på Bönhuset vid Ribacken
- 17.30 Middag i Kyrkstugan
- 19.00 Föredrag om den skogsfinska kolonisationen i Gästrikland
- 20.30 Trivsamt kväll i samlingsrummet på Halvarsgården

Lördagen den 13 maj

- 08.00 Frukost
- 09.00 Föredrag i Kyrkstugan om gästrikrior, "smedjefinnar", släkt- och ortnamn
- 10.30 Kaffe
- 11.00 FINNSAM-information
- 11.15 Föredrag om länkarna mellan Finland, Gästrikland och övriga finnmarker
- 12.00 Lunch
- 13.00 Rundtur med buss i Järbo och Ockelbo Finnmark. Bl.a. besök på "släktgårdar" med anor från 1590-talet och gästrikrior i Östby
- 19.00 Sandvikens kommun hälsar välkomna samt bjuder på middag. Hemlig gäst underhåller.
- 20.30 Trivsamt kväll i samlingsrummet på Halvarsgården

Söndagen den 29 januari

Gruppen samlades åter i Bystugan, där dagen inleddes med en sammanfattande diskussion kring gårdagens händelser. *Gun Sörbring* är finnättling med anknytning till södra Medelpad. Hon har som uppdrag i Smedjebackens kommun att ta ut lärare och elever ur klassrummen och knyta kontakter med näringslivet, hembygdsrörelsen och liknande. Gun gör olika historiska teman tillsammans med Ekomuseum Bergslagen. Skolbarnen har gjort tidsresor på hembygdsgårdarna. Det kan t.ex. vara en skördefest med de fyra sädesslagen, där Gun gör rollspel med barnen.

En rundvandring på *Norrbärke Hembygdsgård* blev det sedan, då vi bl.a. besökte rian och spannmålmagasinet med dess museum. Tyvärr finns en springa i taknocken på spannmålmagasinet. Av den anledningen låg det ett stråk av snö inne i byggnaden. Ett litet skolmuseum vandrade vi förbi på området. Under de här dagarna samtalandes det om hur lite vi egentligen vet om det kvinnliga hantverket och vad som är typiskt skogsfinskt. Alla var överens om att ämnet bör behandlas vidare vid senare tillfälle. Efter att ha tackat *Christina Norlander och de andra* som har varit inblandade i helgens program återvände vi så nöjda och glada hemåt.

FINNSKOGSVÄNNER!

År 2006 skulle föreningens grundare **Bror Finneskog** ha fyllt 100 år.

Solør Värmland Finnkulturforening vill hedra honom med ett hyllningsprogram efter föreningens ordinarie årsmöte.

Tid: lördagen den 8 april 2006

Plats: Prostgårdslagårn i Torsby

Kl. 13.00 Årsmötesförhandlingar

Bror Finneskogs minne hyllas

Kl. 15.00 Ler och Långhalm underhåller, tal, film, lotteri mm. Fin middag.

Vill du vara med? Anmälan och förfrågningar telefon 0560-712 84 eller e-post anita.vannevik@telia.com alternativt

tel. 0560-717 33 Studiefremjandet, Gunilla.

Välkomna!

Solør Värmland Finnkulturforening

FINNSAM – svenska kontot
Årsredovisning 2005

Ingående balans den 1/1 2005

<u>Tillgångar</u>		<u>Skulder</u>	
Bankkonto	70.432:57	Fond	1.883:63
Kassa	24:50	Eget kapital	85.208:81
Plusgiro	16.635:37	Summa:	87.092:44
Summa:	87.092:44		

Omsättning 1/1 - 31/12 2005

	<u>Intäkter</u>	<u>Kostnader</u>
Ränta	959:85	0:00
Utskick	17.260:46	9.916:50
Bokanslag	780:00	60.625:51
Övrigt	45:00	45:00
Administration	38.000:00	38.569:00
Summa:	57.045:31	109.156:01

Vinst- och förlusträkning 1/1 - 31/12 2005

	<u>Intäkter</u>	<u>Kostnader</u>
Ränta	959:85	
Utskick	7.343:96	Bokanslag 59.845:51
Underskott	52.110:70	Administration 569:00
Totalt:	60.414:51	Totalt: 60.414:51

Utgående balans den 31/12 2005

<u>Tillgångar</u>		<u>Skulder</u>	
Bankkonto	19.692:42	Fond	1.950:00
Kassa	989:50	Eget kapital	33.031:74
Plusgiro	14.299:82	Summa:	34.981:74
Summa:	34.981:74		

Boken om Segerstedts samling – Skogsfinnarna i Skandinavien utkommer under 2006

Albrekt Segerstedt (1844-94) var lärare vid folkskoleseminariet i Karlstad och hade ett stort intresse för att dokumentera den nordiska folkulturen. Med anledning av detta intresse startade Segerstedt en kampanj för att få in så mycket information som möjligt om den skogsfinnska kulturen. Han iordningställde ett frågeformulär som under 1880-talet skickades per brev till potentiella informanter i de olika finnbygdsområdena i sydöstra Norge, Värmland, Dalarna och Norrland.

Han frågade om finnbosättningarnas ålder, omfattning, finnarnas assimilering och förhållande till svenskarna, utseende, språk, ort- och släktnamn, vidskepelse och sägner. De tilltänkta informanterna var präster, klockare, lärare, inspektörer, jägmästare, länsmän och bönder. Dessutom fick han in teckningar som han renritade och även en stor mängd foton finns med i bildmaterialet.

De insamlade faktauppgifterna resulterade i textband och bildvolymen som deponerades, dels hos Vitterhetsakademien (numera förvarat på ATA, Riksantikvarieämbetet) i Stockholm, dels på Universitetsbiblioteket i Helsingfors.

Bokprojektet

FINNSAM:s avsikt är att ge ut samlingarna som en kommenterad och illustrerad källutgåva. Materialet är helt unikt med sitt heltäckande geografiska område och det är insamlat under en period när mycket av det skogsfinnska kulturarvet fortfarande var levande i många finnskogsområden. Det består av ca 1000 sidor handtext i folioformat samt 49 planscher i dubbelt folioformat.

Innehållet är ganska tidstypiskt (1880-tal) och innehåller därmed en hel del rasbiologiska inslag, liksom i vissa fall överbetoning på sägenmaterial. Det är därför nödvändigt med ett allmänt bakgrundkapitel i boken om Segerstedt och hans tid. Vidare kommer de olika regionala områdena att kommenteras för att ge mer allsidig komplettering av innehållet. Dessa kommer att ligga som separata artiklar/kapitel i boken och handskriften nertecknas i sin helhet, som en källutgåva.

Samordnare för bokprojektet

Maud Wedin <maud.wedin@telia.com>

Rökstugor

– försvunna, flyttade eller ombyggda

Av Lars-Olof Herou och Nils Holmdahl

Nu är boken klar för tryckning, efter sex års arbete med insamlande av foton, teckningar, ritningar och skriftlig information.

Som framgår av titeln finns inte de rökstugor med som fortfarande finns kvar på ursprunglig plats, men det har ändå blivit c:a 230 sidor.

Bilder och texter ingår från följande socknar i Värmland: Gunnarskog 3 rökstugor, Bogen 5, Gräsmark 24, Lekvattnet 40, Östmark 40, Vitsand 12, Nyskoga 17 och Södra Finnskoga 10 st. Vidare från följande socknar i Bergslagen: Nås 2 rökstugor, Säfsnäs 1, Grangärde 3 och Ljusnarsberg 4 st.

Dessutom publiceras för första gången Ludvig Mattssons dagböcker från hans dokumentationsresor på den värmländska finnskogen med Nils Keyland från 1916 och 1920.

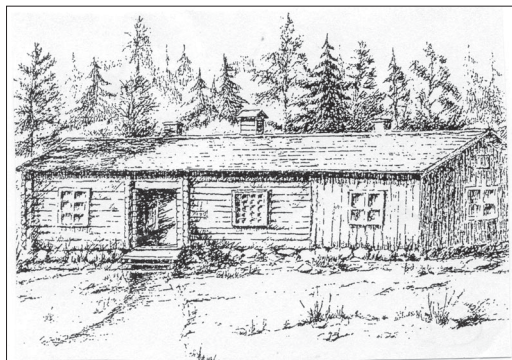
I boken porträtteras också de personer som bidragit med de flesta foton och teckningarna.

Det är förutom de två "giganterna" på området, Nils Keyland och Ludvig Mattsson: Axel Aurelius, Jan Magnusson, G. H. Arrhénborg och Nils Månsson Mandelgren för Värmland och Karl-Erik Forsslund, Karl Hälsing och Karl Hult för Bergslagen.

Varje rökstuga är försedd med ett nummer och det numret finns också med på de kartor som ingår. Det ingår ett par översiktskartor och kartor över de socknar som finns med i materialet. Det är därför enkelt att se på respektive sockenkarta var rökstugorna funnits.

De texter som finns till bilderna är oftast hämtade ur böcker eller tidskriftsartiklar. Det är mest fråga om direkta citat, som då står inom citationstecken med exakt angivande av källan i *kursiv* stil direkt efter citatet.

Större delen av bokens närmare 300 illustrationer är aldrig tidigare publicerade.

FINNSAM-Info 2006/1

FINNSAM – norska kontot

Årsredovisning 2005

Ingående balans den 1/1 2005

<u>Tillgångar</u>		<u>Skulder</u>	
Bankkonto	3.938:46	Eget kapital	3.938:46
Summa:	3.938:46	Summa:	3.938:46

Omsättning 1/1 - 31/12 2005

	<u>Intäkter</u>	<u>Kostnader</u>	
Ränta	5:97	0:00	
Utskick	2.135:00	0:00	
Övrigt	0:00	0:00	
Administration	6.566:00	12.075:00	
Summa:	8.706:97	12.075:00	

Vinst- och förlusträkning 1/1 - 31/12 2005

	<u>Intäkter</u>		<u>Kostnader</u>
Ränta	5:97		
Utskick	2.135:00		
Underskott	3.368:03	Administration	5.509:00
Totalt:	5.509:00	Totalt:	5.509:00

Utgående balans den 31/12 2005

<u>Tillgångar</u>		<u>Skulder</u>	
Bankkonto	570:43	Eget kapital	570:43
Summa:	570:43	Summa:	570:43

Framtida reservationer: "Sigurds minne"	+1.950:00
Utskick	+15.729:50

Örebro den 6 mars 2006

Tor Eriksson

Tor Eriksson (Kassör i Finnsam)

Noter till bokslutet, se nästa sida

Noter till bokslutet

- Det svenska Postgirot bytte under året namn till Plusgirot. Kontot bokföres således i fortsättningen som Plusgiro. Det norska Postgirot är egentligen ett vanligt konto i Postbanken. Således redovisas det som Bankkonto i fortsättningen.
- Under intäkter för utskick på det svenska kontot ingår även det belopp som har inbetalats för utskick på det norska kontot under året. Detta belopp har således noterats dubbelt under intäkter för utskick, men ingår endast en gång i den framtida reservationen.
- Det stora anslag som fanns reserverat för bokutgivning vid föregående årsskifte har utbetalats i samband med den förestående utgivningen av Segerstedtska samlingen.
- Årets konferenser har gått jämnt upp ekonomiskt.
- I samband med den Finlandsresa som Finnsam anordnade i augusti betalade Finnsam för gåvor till ett belopp av 850 kronor. Resan gick med ett överskott på 354:46 kronor. Den summan skänks till Finnsam.
- På det externa plusgirokotot finns inestående den 31 december 2005, kronor 53:34 att användas för kommande bokprojekt.

SKANDINAVIAN METSÄSUOMALAISET

Häfte om skogsfinnarna på finska

Finns att köpa hos

Torsby Finnkulturcentrum finnkulturcentrum@torsby.se

Finnskogsmuseet finnskogsmuseet@swipnet.se

Norsk Skogsfinsk Museum gruetune@east.no

Finnskogsriket

Den ideella föreningen *Finnskogsriket* är ett nätverk för finnbygden i gränstrakten mellan landskapen Hälsingland – Gästrikland – Dalarna. Liksom alla finnskogar/finnmarker genomskärs området av administrativa gränser – ja till och med gränsen Svealand – Norrland. Föreningen jobbar gränsöverskridande inte bara geografiskt utan även ämnesmässigt mellan de tre starka kulturerna: fäbodbruk, finnkultur och järnbruk. Genom att lyfta fram områdets kultur- och naturvärden vill vi främja förutsättningarna för boende samt för dem som driver verksamheter i området. Målet är att lyfta fram våra värden samt utökad service och sysselsättning för boende och företag.

Ny karta

Med stöd av länsstyrelsen i Gävle har en dubbelsidig karta i skala 1:100 000 och A1-format tagits fram. Textbaksidan innehåller avsnitt om skogsfinnar, järnhantering, fäbodlar, flora och fiske samt informationsrutor från 29 verksamheter.

Den topografiska kartbilden, som bygger på Lantmäteriverkets ”Blå karta” innehåller bl.a.:

- 450 km vandringsleder
- 850 km skoterleder
- samtliga ädelfiskevatten
- samtliga gårds- och fäbodplatser
- ett 60-tal finnbosättningar (markerade med finska flaggor)
- samtliga områden med naturvärden (t.ex. nyckelbiotoper)
- samtliga serviceställen; mat, rum, bensin, lanthandel etc.

Första upplagan om 600 ex. är efter några veckor på väg att ta slut, men förhands-teckning av andra upplagan, som kommer under våren kan ske till projektledaren:

Kjell Söderlund, Ringvägen 28, 821 43 BOLLNÄS

kjell.soderlund.bollnas@telia.com

tel. 0278/246 80, 070/697 4528

Kartans pris: 90:- + frakt, (60:- medlemspris)

Medlemskap i Finnskogsriket innebär bla. abonnemang på tidskriften ”Från Finnskogsriket”, 4 nr/år, redaktör Björn Engström.

Medlemsavgift i Finnskogsriket 100:-/enskild. Plusgiro 25 31 52-3

Skogsfinska hälsningar!

Maths Östberg, ordförande i Föreningen Finnskogsriket